

Partea I

*Non solum fortuna ipsa est caeca sed etiam
eos caecos facit quos semper adiuvat.*

(Nu doar că soarta este oarbă, dar îi orbește
până și pe cei pe care îi ajută.)

CICERO

Unu

453 d.Hr.

TABĂRA HUNILOR

I

Stelele își încheiaseră de mult călătoria pe cerul înnoptat al acelei toamne târzii și nu peste multă vreme avea să se crape de ziuă ; dar imensa tabără de pe câmpia hunică era luminată ca ziua, numărul torțelor și al focurilor fiind demn de Constantinopole. Strălucirea acestui oraș-tabără era pe măsura zgomotului făcut de locuitorii săi, căci toți bărbații, toate femeile și copiii, căinii și orătăniile și poneii domesticiți, fiecare sclav și fiecare stăpân, fiecare hun și fiecare got și german exilat, toți își înălțau vocile și sufletele în sărbătoare. Cântecul lor răsunau peste câmpie, iar focurile de balebă aruncau reflexii roșiatice prin fumul plutind la joasă înălțime, o strălucire cețoasă, care se vedea cale de câteva mile peste întinderea de iarbă, uscată de soarele verii, unduindu-se în bătaia vântului.

Un grup de ofițeri huni călare, treizeci cu toții, apărură în tropot de copite dinspre câmpie și trecu pe lângă goții puși să păzească locul, care își ridicară rânjind burdufurile cu *kamon*, băutura lor din orz, acum pe jumătate goale, într-un salut batjocoritor îndreptat către călăreții plini de praf. Aceștia trecură mai departe bocănind pe străzile murdare, abia catadicsind să privească în jos de pe caii asudați, căci

figurile lor crunte și mișcarea rapidă a animalelor erau de ajuns să-i prevină pe trecători să se dea la o parte. Fețe de oameni bețivi îi priveau din toate părțile în lumina pâlpâitoare. Goarne, fluier și strigăte nearticulate întâmpinau sosirea călăreților, iar cizmele din piele moale de căprioară ale acestora erau apucate de mâini din mulțime, în semn de bun venit sau pur și simplu împingându-i în înghesuială. Șeful călăreților privi în jur nemulțumit, nu din cauza sărăciei și mizeriei pe care o emana orașul, ci la vederea atâtor semne ale bogăției: tinerii spilcuiți clătînându-se beți pe șapte cărări, cu degetele acoperite de inele și cu umerii încovoiați sub povara mătăsurilor fine, cu care încercau să imite moda celor pe care-i cuceriseră; caii europeni și arabi cu picioare subțiri pe care călăreau ofițerii goți, în locul poneilor de nădejde crescuți de generații întregi de către huni; pocalele de metal din care mulți dintre petrecăreți dădeau pe gât vinuri importate, în locul cănilor de lemn din care cei mai în vârstă sorbeau umilul *airag*, băutura tradițională a hunilor, făcută din lapte fermentat de iapă. Conducătorul grupului, un hun între două vârste cu umeri lași, neobișnuit de înalt și puternic pentru rasa lui, se încrunta dezaprobator. Era o lume decăzută, oameni pentru care erau mai importante fleacurile pline de sclipici decât niște cai zdraveni, mai importantă beția decât cuceririle și mai importante frivolitățile gotice decât austeritatea hună. Se gândi că Attila ajunsese cuceritorul Asiei și suveranul clanurilor hune împraștiate pe tot continentul, ca și al multor triburi europene greu de strunit; dar pesemne că puternicul rege nu prevăzuse deloc prețul pe care avea să-l plătească pentru această unitate, pentru această asimilare.

Grupul de călăreți își croi drum prin mulțime către porțile de lemn ale palatului. Acolo, cei care stăteau de pază erau huni, cu un aer mai de nădejde și mai sobru; aruncară o privire către figurile impasibile ale călăreților, le ordonară să se oprească și apoi trimiseră pe cineva în fugă înăuntru clădirii.

Călăreții se aplecară în poziția relaxată în care puteau să moșăie călare. Însă, în ciuda acestei aparente destinderi, ochii le rămăseseră

atenți, pândind de sub marginile joase ale coifurilor din fier forjat. Conducătorul grupului coborî de pe calul care încă mai găfâia, aterizând cu o grație de felină și scoțându-și coiful înainte să atingă pământul. Fără să-și dea jos arcul de luptă și tolba cu săgeți, se legăna nerăbdător de pe un picior pe altul, încercând să distingă, dincolo de gărziile palatului, ce se întâmpla printre umbrele mișcătoare, unde trupuri care sforăiau zăceau împrăștiate prin curte și în pragul ușilor precum victimele unei bătălii.

De cealaltă parte a curții, un ofițer germanic masiv, cu armura lucind ușor la lumina torțelor, ieși pe ușa de lemn a palatului și porni țanțoș către ei. Își făcu loc printre petrecăreții cuprinși de beție, dându-și coama roșcată pe spate și împingându-și bărbia în afară, etalându-și mândru barba castanie cu fire cărunte. În mâna dreaptă ținea un pocal argintiu, dar nu părea deloc băut sau euforic. Ochii alerti, albaștri-cenușii erau la fel de iscoditori și răi ca în urmă cu șase luni, când îi văzuse ultima dată hunul. Se apropie cu pași mari de călăreți și se opri fără să zică nimic.

– Ce se-ntâmplă aici? întrebă abrupt șeful grupului de huni.

Germanul aruncă o privire disprețuitoare nou-veniților, apoi făcu un semn cu capul gărzilor din dreptul porții, care luară o poziție mai relaxată. În timp ce călăreții huni se dădeau jos de pe cai, se întoarse iarăși către șeful grupului, cu un aer zeflemitor.

– Și eu mă bucur să te văd, Edeco, îi răspunse într-o hună impecabilă. Ai fost plecat din tabără șase luni, asta e tot ce ai să-mi spui?

Edeco mormăi iritat.

– Nu-ți datorez niciun fel de politețuri, Orestes. După șase luni la Constantinopole mi-e greață de ele. Așa că, dacă nu cumva existența ta a devenit între timp mai importantă decât țin eu minte, dă-te la o parte. Trebuie să-i dau raportul lui Attila.

– Regele își sărbătorește nunta. Nu are timp de rapoarte acum. N-ai văzut ce distracție e aici? Sau ești și tu la fel de beat ca restul taberei?

– Nunta? Și-a luat încă o soție?

– O prințesă dintr-un trib panonic, răspunse Orestes laconic. Tatăl ei domnește peste niscaiva ținuturi de la Dunăre. Fata o să-i țină de cald lui Attila câteva nopți de-acum încolo.

Edeco îi aruncă o privire rece, în timp ce traversau amândoi curtea înspre palat.

– Un panonic, spuse disprețuitor hunul. Fără îndoială loial Romei. Văd că și tu porți în continuare inelul de cetățean roman, deși pretinzi că-l slujești pe Attila. Tu germanic, ea germanică, se vede treaba că n-a fost niciun conflict de interese la mijloc.

– Tatăl meu a fost făcut cetățean roman cu ani în urmă și sunt mândru să-i port inelul.

– Mândru să porți inelul Romei?

Hunul râse scurt și sec.

– Și eu i-am pus odată un colier de aur unei corcitură de câine, care așa arăta mult mai bine. Dar tot o corcitură rămăsese.

Orestes se opri în loc.

– Unde bați, hunule? Germanicii nu sunt câini.

Edeco continuă să meargă cu pași egali.

– Iar asta le face cinste câinilor.

– Lepădătură hună...

Edeco se răsuci către el.

– Ești cel dintâi comandant al armatei lui Attila. Ți-ai petrecut ultimul an conducând trupele într-a doua campanie împotriva Imperiului Roman de Apus. Dar Roma continuă să înflorească. Ce s-a ales din eforturile tale, pe lângă o armată beată și încă o curvuliță blondă pentru patul regelui?

Fața lui Orestes se întunecă de furie; se încordă pentru a se repezi la hun, dar se răzgândi când îl văzu pe acesta ducându-și mâna la mânerul sabiei.

– Am făcut scrum Concordia, Altinum și Patavium, răspunse mânios Orestes. Am capturat Verona, ca și Vicetia, Brixia și Bergomum. Până și puternicul Mediolanum ne-a predat bogățiile sale – ai primit cu siguranță veștile despre triumful nostru. În palatul de acolo am găsit o frescă imensă cu împărații romani din Apus și

din Răsărit așezați pe tronurile lor, împărțindu-și prada din Sciția. Attila a dat ordin artiștilor din oraș să modifice fresca, arătându-l pe el înălțat în fața celor doi romani care îi aruncă monedele de aur la picioare.

– O lovitură cumplită pentru artiștii Romei, răspunse sec Edeco. Și după Mediolanum, cât de departe ați intrat în Italia?

Orestes își întoarse morocănos privirea.

– N-am intrat mai departe.

– Am auzit că v-ați întâlnit cu bătrânul cu barbă albă, Leon, căruia creștinii îi spun papă.

– Attila s-a întâlnit cu el, în particular. N-a vorbit cu nimeni despre asta. Bănuiesc că Leon i-a spus că Roma ar fi plină de ciumă și că, dacă am intra acolo, hunii n-ar rezista prea mult. Când Alaric, vizigotul, a jefuit orașul acum patruzeci de ani, a murit la puțină vreme după aceea...

– Adică l-ai lăsat pe rege să fie întors din drum de un popă senil. Dar la urma urmei și tu ești creștin, nu?

– La fel ca soția ta din neamul scirilor, răspunse Orestes, fierbând din cauza insultelor la adresa onoarei lui. Și la fel ca fiii tăi. Cum îți permiți să mă judeci? Nu prea te-am văzut în Italia dându-i sfaturi lui Attila.

– Nu, răspunse Edeco. Dar n-ai văzut nici legiunile Imperiului de Răsărit atacându-te din spate, când erai cel mai vulnerabil. Cine crezi că l-a împiedicat pe Marcianus, împăratul de Răsărit, să-și aducă trupele din Constantinopole și să vă tăbăcească fundurile bete în timp ce pictați fresce la Mediolanum?

– Nu te costă nimic să pretinzi asta. N-am văzut nici elefanți africani de luptă înotând în Mediterana. Asta nu-nseamnă că i-ai ținut tu deoparte.

– O să reglăm noi mai târziu povestea asta, germanule. Între patru ochi.

Orestes zâmbi superior și își mângâie mânerul cuțitului de la brâu.

– Așa o să facem, hunule. Cu mare plăcere.

Din grupul de călăreți aflați cu câțiva pași în urmă se desprinseseră două umbre. Doi tineri înaintară și îl flancară pe Edeco. Statura înaltă și părul castaniu nu se potriveau cu fețele late de huni și cu ochii înguști. Printre hunii din ultimele generații sângele se amestecase tot mai mult și puritatea rasei se pierduse. Dar, în ciuda trăsăturilor europene, devotamentul lor se îndrepta fără nicio îndoială către conducătorul grupului de huni.

– E vreo problemă? îl întrebă pe Edeco, unul dintre ei cu voce joasă, ținându-l disprețuitor pe german cu privirea.

– Nu, răspunse Edeco. Îi dăm raportul lui Attila și apoi ne găsim un loc unde să dormim.

– Nu e nevoie să vină și oamenii tăi, mormăi nemulțumit Orestes.

– Sunt fiii mei. Odoacru și Onulf sunt căpitani în cavaleria hună și merg oriunde le spun eu să meargă.

– Regele nu trebuie deranjat, insistă Orestes.

Edeco se opri chiar înaintea intrării în palat. Se întoarse către fiii săi, în voce simțindu-i-se mânia pe care abia reușea să și-o controleze.

– Dați drumul oamenilor. Să aibă grijă de cai și să se strângă în zori. Apoi, voi doi vreau să veniți înapoi și să rămâneți aici, în fața ușii.

Fără să mai aștepte un răspuns, Edeco i se adresă lui Orestes.

– Gata cu flecăreala, germanule. Vino cu mine înăuntru sau ai grijă de cai cu oamenii mei, îmi e totuna. Cum îi merge regelui?

– „Merge“ nu e un termen foarte potrivit, rosti printre dinți Orestes în timp ce pășea peste pragul de lemn al ușii. De trei zile e beat mort.

Edeco se opri.

– Beat? Regele nu se îmbată niciodată.

Orestes ridică din umeri.

– De când a fost înfrânt de romani, acum doi ani, regele nu mai e același om. Și de la asediul de la Aquileia a prins obiceiul să se îmbete. Des.

– E bolnav?

– Nu, trupul îi este sănătos. A trecut de cincizeci de ani și poate încă să călărească o zi și o noapte fără să coboare de pe cal; rămâne cel mai bun arcaș și cel mai bun la aruncat lasoul dintre toți hunii. Îi curge des sânge din nas, deși a fost examinat de *qam* și a zis că e un lucru bun – se curăță umorile rele.

– Îi curge sânge din nas! Dacă asta e singura lui suferință la cincizeci de ani, atunci chiar n-are de ce să se plângă.

– Nu, trupul îi este sănătos, repetă germanul când pătrunseră amândoi în sala de mese a clădirii simple, din lemn, care era palatul regelui hun. Edeco măsură locul cu o privire și se opri în loc consternat.

– Cu mintea ar fi o problemă, continuă Orestes cu voce joasă.

Marea Sală arăta de parcă fusese lovită de o furtună. Cele trei zile de petrecere o făcuseră harcea-parcea. Mese și mobile rupte erau aruncate peste tot, iar peste ele zăceau ofițeri huni și germanici pe jumătate conștienți, întinși, beți și sforăind printre resturi. Aerul era greu de la duhoarea de transpirație și *airag* acrit, care se îmbibase în covoare. Un fum subțire și înțepător plutea în aer, rămășițele unei tapițerii mari de pe perete, care luase foc mai devreme, din cauza unei torțe manevrate neîndemânatic. Un tânăr războinic hun, în care Edeco păru să-l recunoască pe un căpitan de cavalerie sub comanda fiului lui Attila, Dengizich, se ridică cu greu în picioare, privi buimac în jur, își desfăcu frânghia de la brâu și începu să se ușureze liniștit într-un jar mocnit, făcând să se audă un șuierat, care îi provocă un rânjel satisfăcut. Piticul Zercon se târi de sub una dintre mesele răsturnate și îl certă pe soldat într-o hună stricăță. Acesta râse și îndreptă jetul către el, făcându-l pe măscărici să se retragă înapoi în adăpostul său.

Pe podiumul din capătul încăperii Attila stătea pe tronul său de lemn, prăbușit cu capul pe masă și cu mâinile întinse. Edeco se uită atent în jur, uimit de lipsa oricăror măsuri de protecție. Orice țaran supărat pe rege ar fi putut să intre în palat, să-i facă felul suveranului și să iasă apoi liniștit, fluturând prin aer cuțitul plin de sânge și nimănui nici măcar nu i-ar fi trecut prin cap să-l oprească. Înainte să

primească însărcinările diplomatice de acum, fusese el însuși comandantul gărzii de corp a regelui; o astfel de scăpare, pe el și pe toți oamenii săi de gardă din acea noapte i-ar fi costat capul. Acum vechea sa funcție era ocupată de Orestes. Alt comandant, alte reguli. În mod evident, și alte rezultate. Pe de altă parte, nici Attila nu mai era același om.

Singurele figuri treze din toată încăperea puteau fi văzute la dreapta lui Attila. Aici era așezată o fată cam de cincisprezece ani, cu părul lung și auriu împletit în cozi complicate, înfășurate strâns în jurul capului. Era îmbrăcată cu o rochie în ape de culoare roz și albastru pal, împodobită cu modele sinuoase din ținte de sticlă și tivuri brodate ornamental. Stătea nemișcată, cu farfuria și pocalui din față neatinsă și cu urme de lacrimi uscate pe fața sa durdulie, plimbându-și privirea între regele mătăhălos, rășchirat pe masă lângă ea, și noii veniți.

La dreapta ei stătea un bărbat în vârstă, în mod evident tatăl fetei, regele panonic, judecând după felul familiar cum îi atingea mâna și se apleca să-i șoptească ceva la ureche. Era îmbrăcat tot în haine scumpe, din alte țări, probabil un dar de nuntă din partea lui Attila, iar pe fața lui nu se citeau durerea și disperarea vizibile în ochii fetei, ci mai degrabă detașarea stoică și resemnarea în fața pierderii fiicei, compensate de satisfacția de a fi făcut o alianță politică de preț măritând-o cu un monarh atât de puternic.

– Ildico, spuse Orestes. Mireasa. Stă aici de trei zile aproape fără să se miște, cu mâncarea și băutura neatinsă. Fără îndoială îi e frică de noaptea nunții.

– Care va fi când? întrebă Edeco.

Orestes rânji din nou, privind către regele adormit.

– În noaptea asta.

Edeco își clătină capul, uimit și rușinat.

– O prințesă, murmură în timp ce măsură cu privirea încăperea. O prințesă a porcilor. Orestes, ești comandantul gărzii, dar toți oamenii tăi sunt beți. O să mă ocup eu să culeg nestematele din gunoiul de aici.

Întorcându-și capul, fluieră scurt, declanșând o ploaie de înjurături morocănoase în jurul său. Odoacru și Onulf intrară imediat în încăpere, rămânând cu gura căscată în fața destrăbălării care li se așternea în față.

– Însotțiți-l pe rege la cortul de nuntă, le ordonă Edeco.

Cei doi tineri dădură din cap în semn că au înțeles. Trecând peste trupurile prăvălite pe podea ajunseră la rege, îl ridicară de-o parte și de alta, îi puseră brațele pe umerii lor și începură să traverseze încăperea, pe jumătate mergând împreună cu Attila, pe jumătate târându-l cu ei. Ildico și tatăl ei se ridicară și îi urmară, în timp ce Orestes și Edeco veneau și ei la urmă.

Cortul de nuntă era o structură circulară din lemn, acoperită cu prelată, ridicată în mijlocul curții exterioare, unde putea fi văzută de toți locuitorii palatului și de celelalte neveste ale lui Attila, cam cincizeci la număr. Era o construcție rituală, amintind de colibele tradiționale ale hunilor, înălțate pe câmpii, în timpul campaniilor de prins cai cu lasoul, vara, dar era departe de adăposturile modeste folosite în acele situații. Fiecare părticică a sa era acoperită de covoare, flamuri și pături viu colorate, ca un giuvaer colorat așezat printre celelalte adăposturi mohorâte, din lemn, care formau complexul palatului. Fusese ridicat în mijlocul curții chiar la începutul ceremoniei nupțiale și avea să rămână în picioare, ca o amenințare sau ca o invitație, până în dimineața de după consumarea căsătoriei. În acea zi, după arătarea în public a cearșafului însângerat, dovadă a fecioriei miresei și a virilității regelui, festivitățile vor fi declarate încheiate, iar cortul va fi demontat, orașul-tabără se va întoarce la viața sa obișnuită, iar noua soție avea să fie dusă la noua sa casă – încăperile femeilor, unde stăteau și celelalte soții ale regelui.

În timp ce micul grup pătrundea în cort, aplecându-se în dreptul ușii joase, Ildico se porni să plângă cu vaiete, iar tatăl ei începu să-și frângă mâinile, detașarea sa stoică risipindu-se încet-încet când văzu salteaua plină cu pene, pe care fiica lui avea să se întindă cu soțul ei beat.

– Cum o să se petreacă actul? întrebă regele panonic foarte îngrijorat, privind către Orestes în speranța că un confrate german va

simți ceva compasiune pentru necazul lui. Cu tot respectul, regele nu poate nici să stea în picioare! Dacă nu va putea să facă ce e de făcut, mâine dimineață cearșaful nu va avea nicio urmă de sânge, care să dovedească fecioria fetei, iar lumea îi va pune virtutea la îndoială!

Cei doi frați îl întinseră pe Attila pe saltea și rămaseră în așteptare. Orestes se aplecă să-i scoată regelui cizmele din picioare.

– Stai liniștit bătrâne, o să fie sânge pe cearșaf, mormăi Orestes în timp ce îi așeza regelui picioarele pe saltea. O să-l luăm din altă parte dacă va fi nevoie. Ai grijă să nu-l luăm de la tine.

– Dar fata mea nu se poate culca cu el în starea în care se află! O să fie imposibil!

– Oricum n-o să se culce. Attila își pătrunde femeile din picioare.

– Din picioare? Ca animalele? Așa vă tratați voi hunii femeile?

Orestes îi aruncă o privire furioasă, neavând niciun chef să-i explice acestui rege neînsemnat, acestui șef de trib, că hemoragiile nazale din ultima vreme ale lui Attila erau agravate când regele se împreuna la orizontală. N-avea nicio legătură cu obiceiurile hunilor. Era mai degrabă o problemă de igienă.

– Îl insultă pe rege, îi răspunse Orestes. Ai devenit tu socrul lui, dar îl insultă chiar înainte ca fata să-și fi dovedit meritele.

Rânji răutăcios.

– Ar trebui să știți cum sunt animalele, doar cu asta vă ocupați: un bou trage brazdă mai adâncă atunci când stă în picioare decât când e așezat pe jos.

Auzind aceste cuvinte, Ildico, prăbușită mută pe o rogojină lângă perete, se albi la față și izbucni iarăși în hohote.

– De-ajuns, spuse Edeco scârbit.

Le făcu semn cu mâna fiilor săi, tatălui fetei și lui Orestes să iasă, apoi, aruncând o ultimă privire către comandantul său, care sforăia de zguduia pereții, și la mireasa îngrozită, păși la rândul lui afară în aerul cald al nopții și închise ușa în urma sa.

Afară, în timp ce oamenii mergeau fiecare la cortul său, își luă cei doi fii deoparte ca să le vorbească.